

Orgány činné v trestním řízení:

- Policie (celní orgány v některých věcech, vojenská policie v některých věcech),
- Státní zastupitelství
- Soud

Trestné činy se obecně dělí na:

- a) úmyslné trestné činy (převážná většina trestných činů vyžaduje k trestnosti alespoň nepřímý úmysl),
- b) nedbalostní trestné činy – zákon přímo uvádí, je určité jednání je trestné i z nedbalosti

Trestnost činu podle výše majetkové škody: od roku 2020 je to 10.000,- Kč (pod tuto částku jen přešupek)

Základní zásady

Nikdo nemůže být stíhán jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví tento zákon.

Trestný čin – není-li konkrétní jednání vymezeno v trestním zákoně jako trestný čin, o trestný čin nejde.

Dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen.

Státní zástupce je povinen stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví.

Jestliže tento zákon nestanoví něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti. (návrhové trestné činy)

Trestní věci musí projednávat urychleně bez zbytečných průtahů.

Orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Trestní stíhání před soudy je možné jen na základě obžaloby, návrhu na potrestání nebo návrhu na

schválení dohody o prohlášení viny a přijetí trestu (dále jen "dohoda o vině a trestu"), které podává státní zástupce.

V trestním řízení před soudem rozhoduje senát nebo samosoudce.

Trestní věci se před soudem projednávají veřejně, nestanoví-li zákon jinak

Jednání před soudy je ústní; důkaz výpověďmi svědků, znalců a obviněného se provádí zpravidla tak, že se tyto osoby vyslýchají.

Při rozhodování v hlavním líčení, jakož i ve veřejném, vazebním a neveřejném zasedání smí soud přihlédnout jen k těm důkazům, které byly při tomto jednání provedeny.

Ten, proti němuž se trestní řízení vede, musí být v každém období řízení vhodným způsobem a

srozumitelně poučen o právech umožňujících mu plné uplatnění obhajoby a o tom, že si též může zvolit obhájce.

Každý, kdo prohlásí, že neovládá český jazyk, je oprávněn používat před orgány činnými v trestním řízení svého mateřského jazyka nebo jazyka, o kterém uvede, že ho ovládá.

Orgány činné v trestním řízení jsou povinny v každém období řízení umožnit poškozenému plné uplatnění jeho práv, o kterých je třeba ho podle zákona vhodným způsobem a srozumitelně poučit, aby mohl dosáhnout uspokojení svých nároků; řízení musí vést s potřebnou ohleduplností k poškozenému a při šetření jeho osobnosti.

Zahájení prověřování

- z úřední povinnosti,
- podnět (trestní oznámení)

Oznamovatel a poškozený – různé postavení

Poškozený: Ten, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková škoda nebo nemajetková újma, nebo ten, na jehož úkor se pachatel trestným činem obohatil.

Pokud chce někdo uplatňovat svá práva jako poškozený v trestním řízení, musí být z jeho skutkových vyličení zřejmé, že naplňuje definiční znaky poškozeného a nějakou škodu nárokuje.

Práva poškozeného:

- být zastoupen v řízení zmocněncem (advokát),
- právo činit návrh na doplnění dokazování,
- nahlížet do spisů,
- zúčastnit se sjednávání dohody o vině a trestu,
- zúčastnit se hlavního líčení a veřejného zasedání konaného o odvolání,
- před skončením řízení se k věci vyjádřit.

Poškozený je oprávněn navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit v penězích:

- škodu skutečnou (cena věci, za kterou se obvykle prodávala v době útoku),

- nebo nemajetkovou újmu, např. za psychické útrapy, apod.
- bezdůvodné obohacení, které obžalovaný na úkor poškozeného trestným činem získal

Návrh na přiznání škodního nároku (tzv. adhezní výrok) musí poškozený učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (po přednesu obžaloby). Je-li sjednána dohoda o vině a trestu, je třeba návrh učinit nejpozději při prvním jednání o takové dohodě.

Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody/nemajetkové újmy/bezdůvodného obohacení uplatňuje a musí být doložen.

Řádně uplatněný nárok poškozeného je možno adhezním výrokem přiznat, jen pokud:

- a) je obviněný odsouzen a škodní nárok s tím přímo souvisí, a
- b) není třeba o škodním nároku vést rozsáhlé dokazování překračující samotné trestní řízení

(např. předpoklady pro odsouzení bude mít soud splněny, ale nemá na jisto postavenou přesnou výši škody a musel by ji složitě, např. znalecky dokazovat.

Pokud soud přizná poškozenému adhezním výrokem jeho nárok, lze tento nárok po právní moci standardně exekučně vymáhat.

Pokud trestní soud odkáže poškozeného s jeho nárokem na občanskoprávní řízení (např. proto, že by musel o škodě vést rozsáhlé dokazování), poškozený při civilní žalobě nemusí hradit soudní poplatek.

Poškozený může žádat, aby soud uložil pravomocně odsouzenému nahradit poškozenému náklady za zastupování zmocněncem (advokátem) v trestním řízení. Pravomocné usnesení soudu, kterým poškozenému přizná náhradu za zastupování zmocněncem (dle advokátního tarifu) je exekučním titulem.

Poškozený nemůže samostatně podat odvolání, pokud je obžalovaný v trestním řízení obžaloby zproštěn.

Podezřelý:

Toho, kdo je podezřelý ze spáchání trestného činu, lze považovat za obviněného a použít proti němu prostředků daných tímto zákonem teprve tehdy, bylo-li proti němu zahájeno trestní stíhání.

Zadržení

- a) u osoby obviněné jen tehdy, kdy jsou dány vazební důvody,
- b) u osoby podezřelé jen tehdy, pokud:
 - ještě nebylo sděleno obvinění, ale jsou dány vazební důvody + předchozí souhlas státního zástupce, nebo
 - byla přistižena při spáchání trestného činu nebo bezprostředně poté, věc nesnese odkladu a souhlasu se zadržením nelze dosáhnout

Omezení svobody zadrženého:

- do 48 hodin od zadržení buď propuštění nebo předání soudu pro vazební řízení,

- do 24 hodin od předání soudu s návrhem na vazbu rozhodnutí o vazbě zadrženého.

Okolnosti vylučující protiprávnost:

Krajní nouze

(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.

Nutná obrana

(1) Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem, není trestným činem.

(2) Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku.

Svolení poškozeného

(1) Trestný čin nespáchá, kdo jedná na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž tato osoba může bez omezení oprávněně rozhodovat, jsou činem dotčeny.

(2) Svolení musí být dáno předem nebo současně s jednáním osoby páchající čin jinak trestný, dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně

Nelze dát souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení.

Přípustné riziko

– činnost je vykonávána v oblasti výroby a výzkumu a v souladu s dosaženým stavem poznání a informacemi, které existovaly a byly dostupné v době výroby a výzkumu,

– činností se sleduje dosažení celospolečenského prospěchu, jehož nelze dosáhnout bez určité míry rizika,

– výsledek, ke kterému se směřuje zjevně převyšuje míru rizika,

Oprávněné použití zbraně

Trestný čin nespáchá, kdo použije zbraně v mezích stanovených jiným právním předpisem.

Obviněný:

Nasvědčují-li prověřováním zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného.

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY
Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje
Územní odbor Olomouc
2. oddělení obecné kriminality SKPV Olomouc
Žižkovo nám. č.4, 771 36 Olomouc

Č. j. K. PV. J. 15068-34/TO-2016-1405-30

Olomouc 14. října 2016
Počet stran: 4

U S N E S E N Í

Podle § 160 odstavec 1 trestního řádu se zahajuje trestní stíhání osoby

[redacted], nar. **[redacted]** bytem **[redacted]**,
[redacted] Šumperk, nyní Psychiatrická léčebna **[redacted]**,
adresa pro doručování:
Psychiatrická léčebna **[redacted]** č. 173, PSČ: 785 01, nezaměstnaný,
vedený na Úřadu práce v Šumperku,

jako obviněného ze spáchání přečinu

maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle ust. § 337 odst. 1 písm. j)
trestního zákoníku,
kterého se měl dopustit tím, že

že dne 07. 09. 2016 v době od 13:15 hod. do 15:00 hod. bez svolení a vědomí zdravotnického personálu úmyslně opustil areál Psychiatrické léčebny Šternberk, kde na oddělení 21B vykonával ústavní ochranné léčení protitoxikomanické, kterému mu bylo nařízeno rozsudkem Okresního soudu v Šumperku vedeného pod spisovou značkou 2T **[redacted]** ze dne 04. 09. 2013 ve spojení s usnesením Krajského soudu v Ostravě, pobočka v Olomouci vedeného pod číslem jednacím **[redacted]** dne 19. 11. 2013, kdy během svého útěku požil návykovou látku a do léčebny byl vrácen poté co byl dne 08. 09. 2016 v 12:40 hod. zadržen policejní hlídkou Obvodního oddělení Policie České republiky Šternberk ve Šternberku na třídě ČSA a takto výrazně ztížil výkon nařízeného ústavního léčení.

O d ů v o d n ě n í

Dne 07. 09. 2016 oznámila na Obvodní oddělení Policie České republiky ve Šternberku Lenka Rábová, zdravotnická asistentka oddělení 21B Psychiatrické léčebny ve Šternberku, že téhož dne v době od 13:15 hod. do 16:30 hod. bez svolení

Práva obviněného:

- c) vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich,
- d) není povinen vypovídat,
- e) právo uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě,
- f) právo činit návrhy a podávat žádosti a opravné prostředky,
- g) právo zvolit si obhájce a s ním se radit i během úkonů prováděných orgánem činným v trestním řízení,
- h) právo žádat, aby byl vyslýchán za účasti svého obhájce a aby se obhájce účastnil i jiných úkonů přípravného řízení,
- i) je-li ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, může s obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby.

Trestní příkaz - samosoudce může bez projednání věci v hlavním líčení vydat trestní příkaz, jestliže skutkový stav je spolehlivě prokázán opatřenými důkazy, a to i ve zjednodušeném řízení konaném po zkráceném přípravném řízení.

Trestní příkaz lze vydat jen u přečinů (trestné činy se sazbou do 5 let).

Podaným odporem (lhůta 8 dnů od doručení trestního příkazu) se trestní příkaz ruší a trestní věc je projednána před soudcem. Na trestní příkaz se pak hledí, jako by ani nebyl vydán.

Soudce není po podaném odporu nijak vázán svým rozhodnutím učiněným formou trestného příkazu, a to ani v otázce viny, ani případného druhu trestu.

Odklony v trestním řízení

- Podmínění zastavení trestného stíhání,
- Narovnání

Pokud se trestní věc řeší odklonem, pak není vyneseno výroky o vině a trestu a na obviněného, pokud splní podmínky odklonu se hledí, jako by nikdy nebyl odsouzen.

Podmíněné zastavení trestního stíhání

V řízení o přečinu (trestný čin se sazbou do 5 let) může se souhlasem obviněného soud a v přípravném řízení státní zástupce podmíněně zastavit trestní stíhání, jestliže

a) obviněný se k činu doznal,

b) nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, anebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě,

c) vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání,

a vzhledem k osobě obviněného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

Narovnání

- Platí podmínky a), b) a c) jako u podmíněného zastavení a navíc nová podmínka:
- obviněný složí na účet soudu nebo v přípravném řízení na účet státního zastupitelství peněžitou částku určenou státu na peněžitou pomoc obětem

trestné činnosti a tato částka není zřejmě nepřiměřená závažnosti přečinu

Dohoda o vině a trestu

Základní podmínkou sjednání dohody o vině a trestu je prohlášení obviněného, že spáchal skutek, pro který je stíhán.

V dohodě se sjednává mimo jiné:

- a) druh, výměra a způsob výkonu trestu včetně délky zkušební doby,
- b) rozsah a způsob náhrady škody nebo nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení

Od 1. 10. 2020 lze dohodu o vině a trestu sjednat u všech trestných činů.

Přiznání viny - Pokud nedošlo k sjednání dohody o vině a trestu, může obžalovaný prohlásit, že je vinný spácháním skutku anebo některého ze skutků uvedených v obžalobě a že souhlasí s právní kvalifikací takového skutku uvedenou v obžalobě.

Dvojinstančnost řízení před soudem.

Pozor – v odvolacím trestním řízení lze navrhnout nové důkazy, není zde koncentrace řízení. Rozsah dokazování v odvolacím řízení trestní právo neomazuje.

Mimořádný opravný prostředek – dovolání.

Ústavní stížnost, pokud byly vyčerpány všechny řádné a mimořádné opravné prostředky, s důvody jen v podobě porušení základních práv a svobod zaručených Ústavou a LZPS.